

**Силабус навчальної дисципліни
ОСНОВИ ТИПОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В
АРХІТЕКТУРІ**

підготовки _____ магістра _____
(назва освітнього ступеня)
спеціальності 191 «Архітектура та
містобудування» _____
(назва спеціальності)
освітньо-наукова програма _____
«Архітектура та містобудування» _____
(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська
Факультет	архітектурний
Кафедра	архітектурного проектування та містобудування
Контакти кафедри	Каб.457 Телефон: (056) 756-34-88; внутрішній 4-88 email: turhan.tetiana@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Тетяна Цимбалова, к.арх., доцент; Сергій Подолинний, ст. викладач
Контакти викладачів	email: ZimbalovaT@gmail.com podolynnyi.serhii@pgasa.dp.ua , podolinniy@i.ua
Розклад занять	https://www.pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/ROZKLADP.HTML
Консультації	https://pgasa.dp.ua/department/arhprdz/

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи типологічного аналізу в архітектурі» висвітлює проблему пошуку сучасних підходів до формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів. Історична ретроспектива цієї теми дає змогу побачити можливі напрями розвитку архітектури в подальшому. Дисципліна знайомить майбутніх архітекторів з різними підходами до вирішення означеною проблеми. Цей курс є складовою частиною комплексу дисциплін, які закладають фундамент теоретичного осмислення процесів архітектурно-містобудівної діяльності і надає можливість підготуватись до виконання навчальних задач кваліфікаційної роботи магістра.

	Години	Кредити	Семестр
			III
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90
Аудиторні заняття, у т. ч:	30		30
лекції	30		30
лабораторні роботи			
практичні заняття			
Самостійна робота, у т. ч.:	30		30
підготовка до аудиторних занять			
підготовка до контрольних заходів	7		7
виконання курсового проекту або роботи			
виконання індивідуальних завдань	15		15
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	8		8
підготовка до екзамену	30	1	30
Форма підсумкового контролю			екзамен

Мета вивчення дисципліни - поглиблення уявлення щодо особливостей формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів на різних етапах розвитку архітектури

Завдання навчальної дисципліни:

-осмислення значення для проектної архітектурної діяльності чинників формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів;

-вивчення особливостей формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів на різних етапах розвитку архітектури;

- ознайомлення з переліком головних факторів і особливостей зміни їх значення на різних етапах розвитку архітектури;

- вивчення найбільш значущих для сучасної діяльності факторів формування типологічних характеристик;

- осмислення механізмів впливу окремих факторів формування типологічних характеристик на сучасну будівельну діяльність;

- осмислення діалектики процесу впливу сучасних умов діяльності архітекторів України на формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів..

Пререквізити дисципліни – сучасне архітектурне формоутворення, екологічні проблеми архітектури, архітектура громадських і промислових комплексів, типологія архітектурного середовища.

Постреквізити дисципліни – наукові дослідження і експериментальне проектування, архітектура внутрішнього простору будівель і комплексів, енергоефективні технології в архітектурі, виконання і захисту кваліфікаційного проекту магістра, у рамках необхідних проектно-структурних підрозділів.

Компетентності відповідно до освітньо-наукової програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА – 191 мн – 2022.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; критичного мислення і розуміння.

ЗК10. Здатність до педагогічної діяльності, організації та здійснення освітнього процесу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК06. Здатність аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід, збирати, накопичувати і використовувати інформацію, необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.

СК10. Здатність генерувати нові ідеї та розробляти інноваційні рішення у сфері архітектури та містобудування, відчуття синтезу ідей і форм.

Заплановані результати навчання відповідно до освітньо-наукової програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА – 191 мн – 2022:

РН02. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур, швидко адаптовуватись до нових умов проектування, вміння застосовувати уяву і пропонувати нововведення.

РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

РН05. Знати, розуміти та оцінювати характеристики сучасних будівельних матеріалів, виробів і технологій, інтеграцію інженерно-технічних процесів в ефективно функціонуючу систему, враховувати їх особливості при розробці інноваційних проектних рішень будівель і споруд, в проєктах благоустрою міських і ландшафтних територій, при реконструкції та реставрації пам'яток архітектури і містобудування.

РН17. Викладати спеціальні навчальні дисципліни з архітектури та містобудування у закладах вищої освіти, інтерпретувати інновації в галузі, щоб передавати такі знання студентам.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин, у тому числі					
	усього	л	п	лаб	інд	с/р
Змістовий модуль 1.						
1. Загальні відомості щодо особливостей формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів.	4	2				2
2. Природно-кліматичний та релігійний фактори, як головні чинники формування типологічних характеристик елементів середі життєдіяльності на прикладі Давнього Світу та Давнього Єгипту.	4	2				2
3. Унікальний досвід формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів. Крито-Мікенського Світу.	4	2				2
4. Зародження класицизму як ідеологічного напрямку формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів у Давній Греції і Давньому Римі.	4	2				2
5. Домінуючий релігійний контекст досвіду формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів Візантії, романської доби та готики.	4	2				2
6. Соціально-економічні чинники впливу на формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів Ренесансу, доби бароко, класицизму і еkleктизму.	4	2				2
7. Революційний зміст у підходах до формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів ХХ ст..	4	2				2
8. Контрольна робота	4	2				2
Разом за змістовним модулем 1.	32	16				16
Змістовий модуль 2.						
9. Сучасний еkleктизм процесу формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів (кінець ХХ ст. - початок ХХІст.)	4	2				2
10. Головні чинники еволюції принципів формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів та їх сучасне значення.	4	2				2
11. Соціально-економічний фактор у структурі мотивів архітектурної діяльності.	4	2				2
12. Ідеологічний фактор формування типологічних характеристик архітектурних об'єктів	4	2				2
13. Особистість архітектора-творця, як фактор впливу моральних засад суспільства на архітектуру	4	2				2
14. Український вимір архітектурно-містобудівної діяльності.	4	2				2
15. Контрольна робота.	4	2				2
Разом за змістовним модулем 2	28	14				14
Підготовка до екзамену	30					30
Усього годин	90	30				60

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ

Назва теми	Посилання
Тема «Регіональні особливості формування типологічних характеристик народної дерев'яної архітектури України». 1. Дерев'яні храми та дзвіниці. 2. Житло та господарські споруди.	Основна п. 5.4; п.5.5; п.5.7;

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.

Завдання № 1. Виконати замальовки головних елементів ордерних систем Давньої Греції і Давнього Риму, показати їх типологічні відмінності.

Завдання № 2. Виконати замальовки деталей оздоблення фасадів будівель, запроєктованих у стилі «українське бароко».

Завдання № 3. Навести приклади втілення теоретичних роздумів архітектора Ле Корбюзьє, в збудованих по його проектам спорудах.

Завдання № 4. Виконати замальовки трьох найбільш знакових архітектурних об'єктів, які втілюють ідеологію стилістичного напрямку хай-тек.

Завдання № 5. Навести два приклади втілення теоретичних розробок Роберта Вентурі в архітектурі України.

Завдання № 6. Виконати замальовки сучасної панорами забудови правобережної частини м. Дніпро.

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань студентів з окремих змістових модулів.

У межах змістового модуля необхідно оцінювати всі види навчальних занять, та самостійну роботу здобувача вищої освіти.

Критерії оцінювання знань студентів змістового модуля № 1.

Максимальна оцінка змістового модуля №1 - 100 балів:

- *відвідування занять і робота на лекціях* – максимальна кількість **14 балів**.
Присутність студента на лекції – 2 бали за лекцію, якщо студент не був – 0 балів;

- *контрольна робота за темами 1-7* - максимальна оцінка **36 балів**. Письмова відповідь на питання з ілюстраціями до тексту. Контрольна робота складається з двох теоретичних питань, кожне з яких оцінюється в 36 балів і загальна виводиться як середньоарифметична;

- *виконання індивідуальних завдань за темами №1-3*. Максимальна оцінка **50 балів**. Кожне із завдань оцінюється в 50 балів і загальна виводиться як середньоарифметична.

Критерії оцінювання знань студентів змістового модуля № 2.

Максимальна оцінка змістового модуля №1 - 100 балів:

- *відвідування занять і робота на лекціях* – максимальна кількість **14 балів**.
Присутність студента на лекції – 2 бали за лекцію, якщо студент не був – 0 балів;

- *контрольна робота за темами 9-14* - максимальна оцінка **36 балів**. Письмова відповідь на питання з ілюстраціями до тексту. Контрольна робота складається з двох теоретичних питань, кожне з яких оцінюється в 36 балів і загальна виводиться як середньоарифметична;

- виконання індивідуальних завдань за темами № 4-9. Максимальна оцінка **50 балів**.
Кожне із завдань оцінюється в 50 балів і загальна виводиться як середньоарифметична.

Критерії оцінок

на відповіді контрольної роботи за змістовим модулем Іі 2.

Максимальна оцінка – **36 балів**. Завдання складається із 2-х питань, кожне з яких оцінюється в 36 балів і загальна виводиться як середньоарифметична.

Бали	Значення оцінки
36 – 30	Відповідь характеризується повнотою й глибиною знань науково-теоретичних основ, чітким розумінням сучасних і перспективних проблем, супроводжується достатньою кількістю чітких малюнків і прикладів з мінімальними помилками.
29 – 25	Відповідь вище середнього стандарту, але формулювання окремих положень і зміст графічних прикладів є недостатньо чіткими, в яких допущені деякі поширені помилки.
24 - 20	Відповідь в цілому хороша, супроводжується необхідною кількістю схем та креслень, але формулювання окремих положень є нечіткими з помітними помилками.
19 – 15	Відповідь пристойна, супроводжується графічним матеріалом, в формулюваннях і кресленнях допущені значні помилки.
14 – 10	Відповідь задовольняє мінімальним вимогам щодо формулювань теоретичних положень і графічного супроводження.
9 – 5	Відповідь не задовольняє мінімальним вимогам щодо формулювань теоретичних положень і графічного супроводження з можливістю повторного складання.
4 - 0	Відповідь не виявляє теоретичних знань, вміння графічного моделювання з обов'язковим повторним курсом.

Критерії оцінок

виконання індивідуальних завдань. Максимальна оцінка **50 балів**.

Кожне із завдань оцінюється в 50 балів і загальна виводиться як середньоарифметична.

Бали	Значення оцінки
50 – 40	Завдання виконане в повному об'ємі, супроводжується графічним матеріалом, виконаним на професійному рівні, з досконалим володінням графічними навиками.
39 – 25	Завдання виконане в повному об'ємі, супроводжується графічним матеріалом виконаним недостатньо акуратно.
24 - 15	Завдання виконане не в повному об'ємі, але на достатньо професійному рівні.
14 – 0	Завдання виконане не в повному об'ємі, супроводжується графічним матеріалом у якому просліджується недостатнє володіння графічними навиками, просліджується незавершеність виконання та не акуратне виконання роботи.

Критерії оцінок

на відповіді контрольних питань (білетів) під час екзамену.

Максимальна оцінка – **100 балів**. Екзаменаційний білет складається із 3-х питань, кожне з яких оцінюється в 100 балів і загальна виводиться як середньоарифметична.

Бали	Значення оцінки
100 – 90	Відповідь характеризується повнотою та глибиною знань науково-теоретичних основ, чітким розумінням сучасних і перспективних проблем архітектури, супроводжується достатньою кількістю чітких, малюнків і схем об'єктів архітектури з мінімальними помилками.
89 – 82	Відповідь вище серед-нього стандарту, але формулювання окремих положень і малюнків об'єктів архітектури є недостатньо чіткими, в яких допущені деякі поширені помилки.
81 - 75	Відповідь в цілому хороша, супроводжується необхідною кількістю схем та креслень, але формулювання окремих положень є нечіткими з помітними помилками.
74 – 69	Відповідь пристойна, супроводжується графічним матеріалом, в формулюваннях і кресленнях допущені значні помилки.
68 – 60	Відповідь задовольняє мінімальним вимогам щодо формулювань теоретичних положень і графічного супроводження.
59 – 35	Відповідь не задовольняє мінімальним вимогам щодо формулювань теоретичних положень і графічного супроводження з можливістю повторного складання.
34 - 1	Відповідь не виявляє теоретичних знань і основних положень архітектурного проектування з грубими графічними помилками та обов'язковим повторним курсом.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична оцінка знань, отриманих студентом з окремих змістових модулів та відповіді на контрольні питання (білети) під час екзамену.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача.

Порядок зарахування пропущених занять: якщо було пропущено лекцію – у формі усного опитування за підготовленим рефератом на відповідну тему, якщо пропущене практичне заняття – у формі виконання індивідуального завдання. При цьому враховується причина пропущених занять: якщо пропущене з поважної причини, то відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0; якщо заняття пропущене за відсутністю поважної причини – з коефіцієнтом 0,5.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія

будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Ковальський Л. М. Архітектурна типологія громадських будинків і споруд (для студ. Вищ. Навч. Закл.) / Л. М. Ковальський, А. Ю. Дмитренко В. М. Лях, та ін. К. Інтерсервіс, 2018. 484 с.

2. Лях В.М. Основи типологічного аналізу в архітектурі та містобудуванні: навчальний посібник/В.М. Лях, А.Ю. Дмитренко; за заг. ред. В.М. Ляха.-Полтава:ПолтНТУ,2016.-197с.;ш..

3. Вечерський В. В. Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яток охоронних досліджень населених місць. – К.: НДГПАМ, 2003.- 560 С. ULR. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України... 2003р.pdf

4. Історія української архітектури / Ю. С. Асеев, В. В. Вечерський, О. М. Годованюк та ін.; За ред. В. І. Тимофієнка. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.

5. Ксєневич М.Я. Українська архітектура, її визначальний контекст у просторі, часі, інформації. Основи українського архітектурознавства.- К.: «МП Леся», 2005. -426с.;іл..

6. Шубович С.О. Архітектурна композиція в світлі міфопоетики. / Автореферат дис. На здоб, наук. ст.. д-ра арх. -Харків; 1999. -34с.

7. Черкес Б.С. Архітектурна інтерпретація української ідентичності у ХХ столітті.// Вісник Національного університету «ЛП». - 2004.- №505. - С. 3 — 23.

Допоміжна

1. Шаповал Н.Г. Прикладна теорія архітектурної композиції. Навч. посібник для студ. архіт. фак./- К.: КНУБА. 2000.-372с..

2. Днепропетровск. Архитекторы / Н.П. Андрущенко, М.Э. Кавун, Н.А. Лопатюк и др.: Под общ. ред. Н.Н. Кондель-Перминовой. – Киев.: А+С, 2006. 296 с.: ил.

3. Всеобщая история архитектуры. Под ред. Б.П. Михайлова. - М., 1958: т. 1., 1963: т. 2

4. Мардер А.П. Понятійно-теоретичні основи естетики архітектури. / Автореферат дис. На здоб. Наук. ст.. др-ра арх. - Кшв, 1996. -31с.

5. Лаврик Г.И., Тарасов Г.Ф. К дискуссии о природе и сущности архитектуры.// Строительство, материаловедение, машиностроение: Сб. научн. Трудов., серия: Стародубовскиечтения, Вып. 27, ч.3. - Дн-вск, ПГАСА, 2004. - с. 3 - 13.

6. Криворучко Ю. І. Методологічні аспекти духовності міста / Ю.І. Криворучко// Вісник Національного університету "Львівська політехніка" - 2001. № 429: Архітектура.-С. 135-141. ULR. <http://surl.li/cjctk>

7. Подолинный С.И., Болдырева Е.Г. Основные аспекты эволюции подготовки

архитектора // Сб. науч. трудов, серия: Стародобовские чтения - 2005. Вып. 32, ч. 2. - Дн-ск. ПГАСА. - 2005. - с.243-257.

6. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Т. Г.Маклакова, С. М. Нанасова, В. Г. Шарапенко, А. Е.Балакина. Архитектура: Учебник. – М.: Издательство АСВ, 2004 – 464 с., с илл. ULR. <http://surl.li/cjcsv> Маклакова Т.Г. Архитектура. 2004г.pdf
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Діалектика>.
3. https://gorod.dp.ua/history/doc/arh_ek_dp.pdf.

Розробники _____ (Тетяна ЦИМБАЛОВА)
(підпис)

_____ (Сергій ПОДОЛИННИЙ)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Олександр ХАРЛАН)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
архітектурного проектування та містобудування
(назва кафедри)

Протокол від « 30 » серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Григорій НЕВГОМОННИЙ)
(підпис)